

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

«Затверджую»

Проректор

з науково-методичної

і навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

« ____ » _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ

для студентів денної форми навчання за всіма напрямками.

Інститут суспільства

2014-2015 навчальний рік

Робоча програма **Соціологія** для студентів денної форми навчання за всіма напрямками.

Розробник: кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії КУ імені Бориса Грінченка Купрій Т. Г.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії

Протокол від « » _____ 2014 р. № ___

Завідувач

Кафедри філософії _____ Александрова О.С.

©Купрій Т. Г., 2014

©Київський університет імені

Бориса Грінченка, 2014

УДК - 39.4:377.36(001)

ББК - 74.584 (4Укр)378. 6

М – 29

«Соціологія». Робоча навчальна програма. - К.: Київський університет імені Б.Д Грінченка, 2014. – 35 с.

Укладач:

Купрій Тетяна Георгіївна, к.філос.н., доцент кафедри філософії Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

Гонюкова Л.В., доктор наук з державного управління, завідувач кафедри державного управління та управління освітою Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка.

Купрій Т. Г., кандидат іст. наук, доцент кафедри філософії Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка.

УДК -- 39.4:377.36(001)

ББК - 74.584 (4Укр)378. 6

©Купрій Т. Г, 2014 р.

© Київський університет імені Б. Д. Грінченка, 2014 р.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	5
II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ.....	6
III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.....	8
IV. ПРОГРАМА.....	9
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I	9
Лекція 1-2. Соціологія як наука. Функції соціології	9
Лекція 3-4. Історія соціології.....	10
Лекція 5. Основні методології в соціологічній науці.....	13
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II	15
Лекція 6. Соціальна структура суспільства та інституалізація соціальних процесів.....	15
Лекція 7. Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості.....	17
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III	20
Лекція 8. Емпіричний рівень соціологічного знання	20
V. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІОЛОГІЯ».....	22
VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	23
VII. ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З СОЦІОЛОГІЇ	25
VIII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА	27
IX. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	30
X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ.....	33
XI. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ	33
XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	34

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Соціологія» є складовою частиною дисциплін: циклу - блоку суспільно-гуманітарної навчальної програми.

Метою вивчення курсу «Соціологія» є: ознайомлення студентів з об'єктом, предметом, структурою, категоріальним апаратом соціологічної науки, історичним розвитком соціологічної думки в Західній Європі і на Україні, з питаннями методології, методики та технології конкретно-соціологічних досліджень, а також зі специфікою застосування результатів соціологічних досліджень та соціальних технологій у практичній діяльності; формування у студентів наукового соціологічного мислення, тобто здатності до розуміння і інтерпретації суспільних процесів і явищ.

Завдання:

- аналіз суспільства як цілісної системи та її складових елементів;
- вивчення предмету, структури, функцій, принципів, методів, основних категорій та законів соціології як науки;
- ознайомлення з особливостями становлення соціології як самостійної науки;
- вивчення структури та змісту спеціальних соціологічних теорій;
- вивчення теоретичних основ проведення прикладних соціологічних досліджень, а також основних методів збору, обробки, аналізу результатів соціологічних досліджень;
- аналіз шляхів реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці.

Навчальні результати / досягнення:

- вільно володіти понятійно-категоріальним апаратом соціології;
- виявляти соціальну складову в повсякденному житті та суспільних явищах і процесах;
- виявляти латентні соціальні структури та латентні функції соціальних явищ, подій, процесів;
- сприймати соціальні явища і процеси в їхніх зв'язках і взаємодії;
- використовувати на практиці результати емпіричних соціологічних досліджень з метою підвищення ефективності соціального управління.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 72 год., із них:

- лекції -16 год.;
- семінарські заняття -12 год.;
- індивідуальна робота -4 год.;
- самостійна робота - 36 год.;
- модульна контрольна робота - 4 год.;
- підсумковий контроль - залік.

Методи навчання:

Матеріал курсу викладається студенту і опрацьовується ним у процесі проведення лекційних, семінарських, індивідуальних занять та самостійної роботи студента

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: Соціологія.

Дисципліна	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS : <i>2 кредити</i>	Для усіх напрямків підготовки Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр».	Нормативна
Кількість змістовних модулів: <i>2 модулі.</i>		Рік підготовки: 2. Семестр: 4, 5.
Загальний обсяг дисципліни: <i>72 години</i>		Аудиторні заняття: <i>32 год.</i> З них: Лекції: <i>16 год.</i> Семінарські заняття: <i>12 год.</i> Практичні заняття: — <i>0 год.</i> Індивідуальна робота: <i>4 год.</i> Самостійна робота: <i>36 год.</i> Модульна робота: <i>4 год.</i>
Кількість тижневих годин: <i>години.</i>		Вид контролю: залік

III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модуль I. Соціологія як наука і навчальна дисципліна.

Тема №1. Соціологія як наука. Об'єкт, предмет, функції соціології.

Тема №2. Історія соціології: західноєвропейська та українська соціологічна думка.

Тема №3. Основні методології в соціальній науці.

Модуль II. Соціальна структура і організація суспільства.

Тема №4. Соціальна структура суспільства та інституалізація соціальних процесів.

Тема №5. Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості.

Тема №6. Емпіричний рівень соціологічного знання.

III. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Використані скорочення:

☐ аудиторні години (А)	☐ самостійна робота (СР);
☐ лекції (Л);	☐ підсумковий контроль (ПК)
☐ семінарські заняття (СЗ);	☐ разом (Р).
☐ індивідуальна робота (ІР);	

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Р	А	Л	СЗ	ІР	СР	ПК
Змістовий модуль І. Соціологія як наука і навчальна дисципліна.								
1	Тема 1. Соціологія як наука. Об'єкт, предмет, функції соціології.	11	6	4	2		5	
2	Тема 2. Історія соціології: західноєвропейська та українська соціологічна думка.	13	6	4	2	1	6	
3	Тема 3. Основні методології в соціальній науці.	12	6	2	2	1	5	2
	Всього	36	18	10	6	2	16	2
Змістовий модуль ІІ. Соціальна структура і організація суспільства.								
1	Тема 4. Соціальна структура суспільства та індустріалізація соціальних процесів.	11	4	2	2	1	6	
2	Тема 5. Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості.	10	4	2	2		6	
3	Тема 6. Емпіричний рівень соціологічного знання.	15	6	2	2	1	8	2
	Всього	36	14	6	6	2	20	2
	Разом	72	32	16	12	4	36	4

ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Історія і теорія соціології

Лекція 1. Соціологія як наука. Об'єкт, предмет, функції соціології. (4 год.)

Тематичний план:

Поняття "соціологія". Місце соціології в системі наук про суспільство. Об'єкт і предмет соціології. Поняття "соціальне" і "соціальна реальність". Етапи становлення соціологічної науки - загальна характеристика. Структура соціологічного знання:

- а) емпіричний рівень соціологічного знання;
- б) теорії середнього рівня;
- в) загальна соціологічна теорія;
- г) соціологічна метатеорія (мікросоціологія і мікросоціологія).

Основні функції соціології: пізнавальна; інструментальна; практична (прогностична; функція соціальною проектування і конструювання соціальної реальності; організаційно-технологічна; управлінська; ідеологічна).

Основні поняття теми:

- Наукова картина світу.
- Об'єкт науки.
- Предмет науки.
- Функції науки.
- Структура науки.
- Соціологія.
- Теорія.
- Соціальна структура.
- Соціологічна методологія.
- Соціологічна теорія.
- Суспільне.
- Суспільство.
- Соціальна реальність
- Соціальне.
- Соціальна реальність.
- Об'єктивна соціальна реальність.
- Суб'єктивна соціальна реальність.

Семінарське заняття 1. Соціологія як наука. Функції соціології. (2 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

- Соціологія, її об'єкт та предмет.
- Місце соціології в системі суспільствознавчих наук.
- Суспільне і соціальне як соціологічні поняття.
- Структура соціологічного знання.
- Функції соціології.
- Зв'язок соціології з іншими науками.

Рекомендована література:

- Бергер П. Приглашение в социологию: Гуманистическая перспектива. - М., 1996.
- Капитонов Э.А. Социология XX века: история и технология. - Р-н-Д., 1995.
- Ритцер Дж. Современные социологические теории. - СПб., 2002.
- Современная западная социология. Словарь. - М, 1990
- Социологический словарь. - Минск., 1991
- Социологический справочник. - К., 1991
- Щепанский Я. Элементарные понятия социологии. - М., 1969.
- Шаповал М. Загальна соціологія. (М.Шаповал). – вид. III. – К.: Укр. центр духовної культури, 1996. – 368 с.

Додаткова література:

- Гавриленко І.М. Соціологія: в 2 ч. - К., 2000.
- Маркович Д. Ж. Общая социология: Учебник для вузов. - М., 1998. - 432с.
- Основы социологии. /В.Харчева. - М., 2000.
- Попова И.М. Социология. Введение в специальность. - К., 1998.
- Радугин А.А. Социология. Курс лекций. - М., 1995.
- Смелзер Н. Социология. - М., 1994.
- Соціологія. / В. Андрущенко. - К.-Х., 1998.
- Соціологія. / С.О.Макеєв. - К., 1999.
- Соціологія. Підручник. /В.Г. Городяненко. - К., 2002.
- Социология. /Добреньков М.Н., Кравченко А.И. - М., 2000.
- Социология. Основы общей теории. / Г.В.Осипов. - М., 1998.
- Фролов С.С. Основы социологии: Учебное пособие. - М., 1997.

Лекція 2. Історія соціології (4год.)

Тематичний план:

Загальна характеристика соціологічного мислення. Зв'язок історії соціології з соціологічною теорією. Діалектика логічного та історичного: зв'язок історії соціології з соціологією історії, соціологією мислення та біографічним методом соціології. Періодизація соціологічної науки.

Протосоціологічний етап: розвиток соціальних вчень до появи соціології. Соціальна проблематика в міфологіях, епосі та релігійних віруваннях. Суспільна

проблема в філософії Стародавнього Сходу та в античній філософії (Сократ, Аристотель, Марк Аврелій, Платон, Сенека, Цицерон).

Початковий синкретизм суспільного знання і процес його диференціації. Середньовіччя. Християнство і іслам та їх звернення до соціальної проблематики (Августин Блажений, Фома Аквінський, Марсильй Падуанський). Відродження. Гуманізм. Реформація і Просвітництво: теоретична підготовка буржуазних революцій, як повий етап в розвитку соціальних вчень і течій.

Соціальний утопізм початкових форм суспільного знання (Т.Мор, Т.Кампанелла). Суспільні і гносеологічні передумови становлення соціології як самостійної науки (П.Гольбах, К.Дельвеці).

Філософія історії, політекономія, соціальна антропологія, соціальна статистика та інші науки, що стали засадними для становлення соціології. А. Р. Сен-Сімон, О. Конт, К. Маркс, Г. Спенсер, Е. Дюркгейм, М. Вебер та їх класичні соціологічні теорії. Натуралістичні та психологічні соціологічні концепції. Позитивізм та соціологізм (П.Сорокін, Р.Мертон, Ю.Габермас, Т.Лукман).

"Номіналізм" і "реалізм" в соціології. Національні соціологічні школи: французька, англійська, американська, німецька, італійська, російська, українська. Теоретична та ідеологічна боротьба в класичній та сучасній соціології (Т.Парсонс, А.Маслоу).

Основні поняття теми:

- Історія науки
- Історія соціології
- Протосоціологія
- Класична соціологія
- Сучасна соціологія
- Філософія історії
- Політична економія
- Соціальна статистика
- Соціальна психологія
- Соціальна антропологія
- Синкретизм
- Соціальний утопізм
- Позитивізм
- Натуралізм
- Психологізм
- Соціологізм

Семінарське заняття 2. Історія соціології. (2 год.)

План заняття

- Розвиток соціальної думки від Античності до Нового часу - історична ретроспектива.
- Народження соціальної науки із соціальної утопії. Головні риси соціальної утопії і соціальної науки. Причини виникнення соціології в ХІХ ст.
- Порівняльний аналіз теоретичних поглядів А.Р. Сен-Сімона, О. Конта, К. Маркса, Ф. Енгельса.
- Натуралізм, психологізм та соціологізм в соціології.
- Соціологія Еміля Дюркгейма та Макса Вебера - порівняльний аналіз.

Рекомендована література

- Захарченко М.В. Погорілий О.І. Історія соціології. Від античності до початку ХХ ст. - К., 1993
- История буржуазной социологии XIX - начала XX века. - М., 1979.
- История буржуазной социологии первой половины XX века. - М., 1979.
- Курс історії теоретичної соціології. /Ручка О.О., Танчер В.В. - К., 1998.
- Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ століття. Посібник. - К., 1996.
- Соціологічна думка України. Навчальний посібник. /Захарченко М.В. - К., 1996.
- Теоретическая социология: Антология: в 2 ч. - М., 2002.

Додаткова література

Мор Томас. Утопия. М., 1978

- Руссо Жан-Жак. Об общественном договоре, или Принципы политического права, //в кн. Жан-Жака Руссо. «Трактаты» М., 1969. С. 151-303.
- Руссо Жан-Жак. Рассуждение о происхождении и основаниях неравенства между людьми, //в кн. Жан-Жака Руссо. Трактаты М., 1969. С. 31-109
- Вольтер. Философские трактаты и диалоги. М. 2005 г.
- Гегель. Философия истории. Спб, 1993.
- Вебер М. Избранные произведения. М.1990
- Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение. - М., 1995.
- Ритцер Дж. Современные социологические теории. - СПб., 2002.

Лекція 3. Основні методології в соціологічній науці. (2 год.)

Тематичний план:

Соціальний контекст виникнення сучасних соціологічних теорій. Теоретичні і соціальні причини методологічної диференціації соціології. Сучасні соціологічні методології та історія їх становлення: символічний інтеракціонізм, теорія дзеркального "Я", драматургійний підхід, структурний функціоналізм, неофункціоналізм, теорія обміну, теорія конфлікту, теорія

систем, феноменологічна соціологія, етнометодологія, феміністична соціологія, структуралізм, постструктуралізм, постмодерністська соціологія, марксистська і неомарксистська соціологія. Макросоціологія і мікросоціологія. Теорії соціальної структури і теорії соціальної дії. Проблема синтезу та інтеграції методологій в соціології. Соціологічні метатеорії.

Основні поняття теми:

- Драматургійний підхід
- Етнометодологія
- Марксистська соціологія
- Неомарксизм
- Неофункціоналізм
- Постмодерністська соціологія
- Постструктуралізм
- Символічний інтеракціонізм
- Структуралізм
- Структурний функціоналізм
- Теоретичний синтез методологій
- Теорія дзеркального "Я"
- Теорія конфлікту
- Теорія обміну
- Теорія систем
- Феміністична соціологія
- Феноменологічна соціологія
- Функціоналізм

Семінарське заняття 3. Основні методології в соціологічній науці. (2 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

- Основні проблеми, які підняла неомарксистська соціологія (Д. Лукач, А. Грамші, Франкфуртська школа, Ю. Хабермас, А. Альтюсер, І. Валерстайн, С. Амін).
- Символічний інтеракціонізм та теорія дзеркального "Я" (У. Томас, Ф. Знанецький, Р. Б. Парк, Ч.Х. Кулі, Дж. Г. Мід, Г. Блумер).
- Структурний функціоналізм (Т. Парсонс, Р. Мертон) та теорія конфлікту (Р. Дарендорф, Л. Козер): теоретична суперечка та точки перетину (переваги і недоліки обох теорій).
- Проблема тендерної рівності в феміністичній соціології.
- Соціальні та теоретичні проблеми в постструктуралістській та постмодерністській соціології.

Рекомендована література:

- Американская социология. Перспективы, проблемы, методы. - М., 1972
- Арон Р. Этапы розвитку соціологічної думки. - К., 2004.
- Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. - М., 1995.

- История теоретической социологии. // в 4 тт. - М., 2002.
- Козер Л.А. Мастера социологической мысли. Идеи в историческом и социальном контексте. - М., 2006.
- Курбатов В.И. Современная западная социология. Аналитический обзор концепций. - Р-н-Д., 2001.
- Маркович Д. Ж. Общая социология: Учебник для вузов. - М., 1998.
- Миллс Ч.Р. Социологическое воображение. - М.: 1998.
- Основы социологии. /В. Харчева. - М., 2000.
- Парсонс Т. Система современных обществ. - М.: 1997.
- Парсонс Т. О структуре социального действия. - М.: 2000.
- Попова И.М. Социология. Введение в специальность. - К., 1998.
- Радугин А.А. Социология. Курс лекций. - М., 1995.
- Ритцер Дж. Современные социологические теории. - СПб., 2002.
- Смелзер Н. Социология. - М., 1994.
- Соціологія. / В.Андрущенко. - К.-Х., 1998.

Додаткова література

- Социология. Основы общей теории. / Г.В.Осипов. - М., 1998.
- Соціологія. / С.О.Макеєв. - К., 1999.
- Социология. /Добреньков М.Н., Кравченко А.И. - М., 2000.
- Соціологія. Підручник. /В.Г. Городяненко. - К., 2002.
- Современная западная социология. Словарь. - М., 1990
- Тернер Дж. Структура социологической теории. - М., 2005.
- Фролов С.С. Основы социологии: Учебное пособие. - М., 1997.
- Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие. - СПб., 2001.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II

Прикладна соціологія

Лекція 4. Соціальна структура суспільства та інституалізація соціальних процесів.(2 год.)

Тематичний план:

Поняття "суспільство". Суспільство як соціальна система. Культура. Соціальні елементи суспільства. Характерні риси сучасного суспільства. Соціальні явища і соціальні процеси. Соціальні суперечності. Соціальні зв'язки та їх типи: контакти; дії; взаємодії; відносини. Соціальна диференціація (вертикальна, горизонтальна). Соціальна дистанція. Соціальна структура суспільства. Елементи соціальної структури. Соціально-групова структура суспільства (класова структура, стратифікаційна структура). Статусно-рольова структура (статуси, ролі, ідентичності, позиції). Ціннісно-нормативна структура суспільства. Інституціональна структура суспільства. Організаційна структура суспільства.

Соціальна структура як соціальний процес (становлення соціальних структур, функціонування, зміни в соціальних структурах, трансформація соціальних структур).

Соціальні потреби і соціальні інститути. Інституціалізація (легітимація) суспільних відносин. Об'єктивні і суб'єктивні аспекти інституціалізації. Етапи та елементи інституціалізації. Функціонування соціальних інститутів: функції та дисфункції, явні і латентні функції інститутів.

Стратифікаційний та класовий підходи у дослідженнях суспільства. Поняття соціальної мобільності. Сучасні дослідження соціальної мобільності. Поняття групи і її відмінність від агрегації, категорії та інституту. Квазігрупи: аудиторія, натовп, соціальні кола.

Первинні та вторинні групи. Інгрупа та аутгрупа. Референтні групи. Специфіка малих та великих груп. Групова динаміка. Соціометрія як метод дослідження соціальних груп. Лідерство - як груповий феномен. Види лідерства.

Поняття соціальної організації. Елементи організації: соціальна структура, цілі, члени організації, технологія, зовнішнє середовище. Процеси управління у організації. Поняття бюрократії.

Основні поняття теми:

- Аудиторія
- Бюрократія
- Група
- Соціальна група
- Легітимація
- Натовп
- Соціальна диференціація
- Соціальна мобільність
- Соціальна структура суспільства
- Класова структура суспільства
- Стратифікаційна структура суспільства

- Інституціональна структура суспільства
- Організаційна структура суспільства
- Статусно-рольова структура суспільства
- Нормативно-ціннісна структура суспільства
- Соціальний клас
- Соціальний зв'язок
- Соціальні контакти
- Соціальна дія
- Соціальні взаємодії
- Соціальні відносини
- Соціальний інститут
- Інституалізація
- Дисфункція соціального інституту
- Латентні функції інститутів
- Явні функції інститутів
- Соціальні процеси
- Соціальні явища
- Суспільство

Семінарське заняття 4. Соціальна структура суспільства та інституалізація соціальних процесів. (2 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

- Поняття суспільство і культура та їх співвідношення, як соціологічна проблема. Соціальна спільнота і соціальна група.
- Соціальна дія як процес конструювання соціальної реальності.
- Соціальна структура суспільства: її основні форми та елементи. Класовий і стратифікаційний аналіз соціальної структури суспільства: спільне і відмінне.
- Процес інституалізації соціальних відносин, як процес задоволення соціальних потреб, а також як процес формалізації і легітимації людської активності.

Рекомендована література

- Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. - М., 1995.
- Бурдьє П. Начала. - М., 1994.
- Вебер М. Избранные произведения. М.1990
- Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение. - М., 1995.
- Капитонов Э.А. Социология XX века: история и технология. - Р-н-Д., 1995.
- Кон И.С. Социология личности. - М., 1967.
- Макеев С.А., Оксамитная С.Н., Швачко Е.В. Социальные идентификации и идентичности. - К., 1996.
- Миллс Ч. Социологическое воображение. - М., 1998.

Додаткова література

- Сорокин П. Человек, цивилизация, общество. - М., 1992
- Социологическая теория сегодня. - К., 1994.
- Социологический словарь. - Минск.,1991

- Социологический справочник. - К., 1991
- Человек и общество. Хрестоматия/ Под. Ред.С.А.Макеева. - К., 1999.
- Штомпка П. Социология социальных изменений. - М., 1996.
- Щепанский Я. Элементарные понятия социологии. - М., 1969.
- Гавриленко І.М. Соціологія: в 2 ч. - К., 2000.
- Гіденс Е. Соціологія. - К., 2000.
- Маркович Д. Ж. Общая социология: Учебник для вузов. - М., 1998. - 432с.
- Основы социологии. /В.Харчева. - М., 2000.
- Попова И.М. Социология. Введение в специальность. - К., 1998.
- Радугин А.А. Социология. Курс лекций. - М., 1995.
- Смелзер Н. Социология. - М., 1994.
- Соціологія. / В. Андрущенко. - К.-Х., 1998.
- Соціологія. / С.О. Макеєв. - К., 1999.
- Соціологія. Підручник. /В.Г. Городяненко. - К., 2002.
- Социология. /Добренъков М.Н., Кравченко А.И. - М., 2000.
- Социология. Основы общей теории. / Г.В.Осипов. - М., 1998.
- Фролов С.С. Основы социологии: Учебное пособие. - М., 1997.

Лекція 5. Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості. (2 год.)

Тематичний план:

Поняття "особа", "індивід", "особистість", "індивідуальність".
Особистість як сукупність суспільних відносин. Структура особистості.

Поняття ролі, статусу, ідентифікації та ідентичності, позиції. Типи статусів. Особистість і соціальна структура. Одномірна особистість і всесторонньо-розвинена особистість. Соціальна психіка особистості. Суспільна психологія. Соціальні почуття. Соціалізація; особистісний статус.

Діалектика процесу соціалізації. Інтеріоризація, екстеріоризація. Соціальна творчість. Стихійна та організована соціалізація.

Взаємовплив процесів інституціоналізації і соціалізації. Роль інституту освіти у процесі соціалізації. Соціологія виховання і соціологія освіти.

Основні поняття теми:

- Ідентичність
- Ідентифікація
- Індивід
- Індивід соціальний
- Індивідуалізм
- Індивідуальність
- Інтеріоризація
- Екстеріоризація
- Особа (особистість)
- Моделі особистості
- Історичні типи особистості
- Структура особистості
- Освіта
- Освіта як соціальний інститут

- Соціологія освіти
- Позиція
- Роль соціальна
- Соціалізація
- Соціальна творчість
- Соціальні почуття
- Соціологія виховання
- Статус

**Семінарське заняття 5. Особистість в системі суспільних зв'язків.
Соціалізація особистості. (2 год.)**

План заняття (перелік питань для обговорення):

- Особистість як сукупність суспільних відносин. Особистість як історично стала форма соціальних відносин.
- Співвідношення соціального статусу, соціальної ролі, соціальної ідентифікації (ідентичності) і соціальної позиції (ставлення до соціальної дійсності).
- Одномірна і всебічно розвинена особистість.

Різні типи соціальної освіти як процес формування різних типів особистості.

Рекомендована література:

- Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. - М., 1995.
- Здравомыслов А.Г. Потребности. Интересы. Ценности. - М., 1986
- Кон И.С. В поисках себя: личность и ее самосознание. - М., 1984
- Кон И.С. Открытие "Я". - М., 1978
- Кон И.С. Социология личности. - М., 1967
- Макеев С.А., Оксамитная С.Н., Швачко Е.В. Социальные идентификации и идентичности. - К., 1996.
- Немировский В.Г. Социология личности. - Красноярск, 1989
- Проблема человека в западной социологии. /Сб. переводов. - М., 1988
- Смелзер Н. Социология. - М., 1994.
- Соколов В.М. Социология нравственного развития личности. - М., 1986
- Сорокин П. Человек, цивилизация, общество. - М., 1992
- Социологический словарь. - Минск., 1991
- Социологический справочник. - К., 1991
- Социология. /Добренков М.Н., Кравченко А.И. - М., 2000.
- Социология. Основы общей теории. / Г.В.Осипов. - М., 1998.
- Соціологія. / С.О.Макеев. - К., 2005.
- Соціологія. Підручник. /В.Г. Городяненко. - К., 2002.
- Тарасенко В.И. Социальные потребности личности: формирование, удовлетворение, развитие. - К., 1982
- Фролов С.С. Основы социологии: Учебное пособие. - М., 1997.
- Фролов. С.С. Социология. -М.: 1996

Додаткова література

- Хмелько В.Е. Номинальная шкала личностных качеств (опыт построения базового тезауруса). //Соц. исследования. № 2, 1982
- Хоманс Дж. Возвращение к человеку. //В кн. Американская социологическая мысль. - М., 1994
- Человек и общество. Хрестоматия/ Под. Ред. С. А. Макеева. - К., 1999.
- Штомпка П. Социология социальных изменений. - М., 1996.
- Щепанский Я. Элементарные понятия социологии. - М., 1969.
- Энциклопедический социологический словарь. Общ. ред. акад. РАН Осипова Г.В.-М.: 1995
- Социальная идентификация личности. — М., 1994

Лекція 6. Емпіричний рівень соціологічного знання. (2 год.)

Тематичний план:

Соціальне і соціологічне дослідження. Види соціологічних досліджень. Основні етапи соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження. Нормативні вимоги до програми соціологічного дослідження. Методологічна та процедурна частини програми соціологічного дослідження, особливості їх елементів. Особливості вибіркового соціологічного дослідження. Поняття генеральної та вибіркової сукупностей. Особливості суцільних і монографічних досліджень. Вибіркова сукупність як модель генеральної сукупності. Поняття репрезентативності вибірки. Випадкові та систематичні похибки, їх джерела. Основні типи вибіркового дослідження. Загальна характеристика основних методів збору первинної соціологічної інформації. Спостереження як метод збору соціологічної інформації, види спостережень. Вивчення та аналіз документальної інформації: традиційний та формальний аналіз текстів. Опитування як метод збору соціологічної інформації, види опитувань. Анкета як основний інструмент соціологічного опитування. Підготовка анкети. Основні помилки при складанні анкети. Особливості експерименту як методу збору інформації. Проблема виміру у соціологічних дослідженнях. Види шкал: номінальні, порядкові, метричні. Обробка та аналіз соціологічної інформації.

Основні поняття теми:

- Вибіркове дослідження
- Суцільне дослідження
- Вибірка
- Генеральна сукупність
- Одиниці відбору
- Одиниця спостереження
- Похибка вибірки
- Випадкові похибки
- Систематичні похибки
- Репрезентативність вибірки (репрезентативне дослідження)

- Вимірювання
- Вимірювання соціологічне
- Шкала
- Номінальна шкала
- Порядкова шкала
- Метрична шкала
- Метод
- Метод збору соціологічної інформації
- Метод спостереження
- Метод аналізу документів
- Документ
- Контент-аналіз
- Традиційний аналіз документів (історичний)
- Соціальний експеримент
- Метод опитування
- Анкетування
- Інтерв'ю
- Методика соціологічного дослідження
- Методологія соціологічного дослідження
- Монографічне дослідження
- Програма соціологічного дослідження
- Соціальне дослідження
- Соціологічне дослідження

Семінарське заняття 6. Емпіричний рівень соціологічного знання. (2 год.)

План заняття (перелік питань для обговорення):

- Соціальне і соціологічне дослідження.
- Види соціологічних досліджень. Основні етапи соціологічного дослідження.
- Особливості вибірових соціологічних досліджень. Поняття генеральної та вибіркової сукупностей.
- Вивчення та аналіз документальної інформації: традиційний та формальний аналіз текстів.
- Проблема виміру у соціологічних дослідженнях. Види шкал: номінальні, порядкові, метричні.
- Обробка та аналіз соціологічної інформації.

Рекомендована література

- Батыгин Г.С. Лекции по методологии социологических исследований. - М., 1995.
- Батыгин Г.С. Обоснование научного вывода в прикладной социологии. - М., 1986.
- Девятко И.Ф. Методы социологического исследования. - Екатеринбург: Изд-во Уральского университета, 1998.

- Девятко И.Ф. Модели объяснения и логика социологического исследования. - М., 1996.
- Здравомыслов А.Г. Методология и процедура социологических исследований. - М., 1969.
- Как провести социологическое исследование /ред. М.К. Горшкова. - М., 1990.
- Капитонов Э.А. Социология XX века: история и технология. - Р-н-Д., 1995.
- Лекции по методике конкретных социальных исследований / Под ред. Г.М. Андреевой. - М., 1972.
- Паніна П.В. Технологія соціологічного дослідження. Курс лекцій. - К., 1996.
- Попова І. М. Соціологія: Пропедевтичний курс. - К., 1996.

Додаткова література

- Практикум по прикладной социологии. - М., 1987.
- Рабочая книга социолога. - М., 1983.
- Социологический словарь. - Минск., 1991
- Социологический справочник. - К., 1990.
- Социологический справочник. - К., 1991
- Соціологія. / В. Андрущепко. - К.-Х., 1998.
- Соціологія. / С.О. Макеев. - К., 1999.
- Соціологія. Підручник. /В.Г. Городяненко. - К., 2002.
- Толстова Ю.Н. Измерение в социологии. - М., 1998.
- Чурилов Н.Н. Планирование выборки в социологическом исследовании. - М., 1980.
- Шереги Ф.Э. Совершенствование проекта выборки. - М., 1976.
- Энциклопедический социологический словарь. - М., 1995.
- Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. - М., 1998.

VI. Навчально-методична карта дисципліни «СОЦІОЛОГІЯ».

Разом: 72 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., індивідуальна робота – 4 год., самостійна робота – 36 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II		
Кількість балів за модуль	Соціологія як наука і навчальна дисципліна			Соціальна структура і організація суспільства		
Лекції	1-2	3-4	5	6	7	8
Теми лекцій	Соціологія як наука. Об'єкт, предмет, функції соціології.	Історія соціології: західноєвропейська та українська соціологічна думка.	Основні методології в соціальній науці.	Соціальна структура суспільства та інституалізація соціальних процесів.	Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості.	Емпіричний рівень соціологічного знання.
Відвідування лекцій	2	2	1	1	1	1
Теми семінарських занять	Соціологія як наука. Функції соціології.	Історія соціології.	Основні методології в соціологічній науці.	Соціальна структура суспільства та інституалізація соціальних процесів.	Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості.	Емпіричний рівень соціологічного знання.
Відвідування семінар. зан.	1	1	1	1	1	1
Бали за семін. зан.	10	10	10	10	10	
Бали за сам. роботу	5	5	5	5	5	5
ІНДЗ	30 балів					
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)		
Підсумковий контроль	Залік					

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. Історія і теорія соціології

Тема 1. Соціологія як наука. Функції соціології. (8 год.).

- Історичні і теоретичні передумови виникнення соціології.
- Особливості історичного і соціологічного дослідження суспільства.
- Макро- та мікросоціологія (загальна характеристика).
- Основні принципи соціологічного позитивізму (загальна характеристика).

Тема 2. Історія соціології. (8 год.).

- Чим відрізняється соціологічний і релігійний погляд на соціальні проблеми?
- Чим соціологія як наука відрізняється від соціальної філософії?
- Основні етапи розвитку соціології як науки: античний період, епоха Середньовіччя, період Просвітництва, академічний період, новітній період.

Тема 3. Основні методології в соціологічній науці. (8 год.).

- Проведіть порівняльний аналіз німецької, французької та американської соціологічних шкіл.
- Проаналізуйте різні соціологічні концепції, що звертаються до проблеми повсякденності: феноменологічна соціологія (А. Шюц, П. Бергер, Т. Лукман); етнометодологія (Г. Гарфінхель); драматургійний підхід (І. Гофман); концепція колонізації життєвого світу (Ю. Хабермас); теорія людських відносин (Е. Мейо); структурний функціоналізм (Т. Парсонс).

Змістовий модуль II. Прикладна соціологія

Тема 4. Соціальна структура суспільства та інституалізація соціальних процесів. (8 год.).

- Описати процес інституалізації на прикладі якогось конкретного соціального інституту (сім'ї, держави, церкви, мови, спорту тощо), проаналізувавши процес його становлення, вироблення норм та статусів, ролей, соціальних змін в ньому протягом історії тощо. Специфічні якості соціальної системи.
- Теорія соціальної стратифікації.
- Соціальний прошарок та соціальний клас.
- Структура сучасного українського суспільства.
- Спробувати виявити основні функції інституту освіти (явні та латентні (приховані), прочитавши літературу з соціології освіти).

Тема 5. Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості. (8 год.).

- Особистість як сукупність суспільних відносин. Особистість як історично стала форма соціальних відносин.
- Співвідношення соціального статусу, соціальної ролі, соціальної ідентифікації (ідентичності) і соціальної позиції (ставлення до соціальної дійсності).

- Одномірною і всебічно розвиненою особистістю.
- Різні типи соціальної освіти як процес формування різних типів особистості.
- Стадії та інститути соціалізації.
- Взаємозв'язок факторів та етапів становлення особистості.

Тема 6. Емпіричний рівень соціологічного знання. (8 год.).

- Методи соціологічного прогнозування.
- Контент-аналіз обслідування текстів.
- Експертне опитування.
- Види документів.
- Види і функції соціологічних досліджень.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Розділи (обсяг в годинах)	Вид контролю	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Історія і теорія соціології			
Тема 1. Соціологія як наука. Функції соціології.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	II-III
Тема 2. Історія соціології: західно-європейська і українська соціологічна думка.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	III-IV
Тема 3. Основні методології в соціологічній науці.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	IV-V
Змістовий модуль II. Прикладна соціологія			
Тема 4. Соціальна структура суспільства та інституалізація соціальних процесів.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	V-VI
Тема 5. Особистість в системі суспільних зв'язків. Соціалізація особистості.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	VII-VIII
Змістовий модуль III. Методика і техніка соціологічних досліджень			
Тема 6. Емпіричний рівень соціологічного знання.	Індивідуальне заняття, модульний контроль, залік	5	VIII-IX
<i>Разом: 36 год.</i>	<i>Разом: 30 балів</i>		

VII. ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З СОЦІОЛОГІЇ

До Змістовного модуля I. Історія і теорія соціології

1. Соціальні та гносеологічні передумови виникнення соціології.
2. Місце соціології серед інших наук.
3. Визначення соціології, її об'єкт і предмет.
4. Функції соціології.
5. Структура соціологічного знання.
6. Соціальні та гносеологічні передумови соціології.
7. Етапи становлення соціологічної думки.
8. Соціологічна думка в Давній Греції (Платон, Аристотель, Сократ, Демокрит).
9. Соціологічна думка Стародавнього Риму (Сенека, Марк Аврелій, Цецерон)
10. Соціальний утопізм епохи Відродження (Т.Мор, Т.Кампанела).
11. Теорія суспільного договору в Новий час (Т.Гоббс, Г. Гроцій, Ж.Ж.Руссо).
12. Філософія історії як підґрунтя для становлення соціологічної думки.
13. Соціальна фізіологія А. Р. Сен-Сімона.
14. Проект науки про суспільство О. Конта.
15. Формальна соціологія: Ф.Тьоніс, М. Зіммель.
16. Органіцизм і соціологічні погляди Г. Спенсера.
17. Класова теорія і соціально-економічні формації К. Маркса.
18. "Соціологізм" Е.Дюркгейма.
19. "Розуміюча" соціологія М. Вебера.
20. Соціологічна концепція П.Сорокіна.
21. Структурно - функціоналістський напрямок в соціології.
22. Символічний інтеракціонізм.
23. Соціологічні ідеї "Франкфуртської школи".
24. Психологізм М. Тарда, М. Лебона, В. Вундта.
25. Теорії соціального конфлікту.
26. Феноменологічна соціологія та етнометодологія.
27. Постмодерністська соціологічна теорія.
28. Соціологічна концепція М.Грушевського.

До Змістовного модуля II. Прикладна соціологія

1. Соціальна структура та її елементи.
2. Соціальні групи та їх типи.
3. Класовий підхід до вивчення суспільства.
4. Стратифікаційний підхід до вивчення суспільства.
5. Поняття соціальної мобільності.
6. Поняття соціального інституту.

7. Види соціальних інститутів.
8. Функції соціальних інститутів.
9. Процес соціалізації.
10. Співвідношення понять "індивід", "особистість", "індивідуальність".
11. Поняття соціальної ролі та статусу.
12. Соціальна організація та її структура.
13. Співвідношення формальної та неформальної організації.

Методика і техніка соціологічних досліджень

1. Програма соціологічних досліджень.
2. Поняття гіпотези. Типи гіпотез.
3. Поняття інтерпретації та операціоналізації.
4. Види соціологічних досліджень.
5. Вибірка в соціологічних дослідженнях.
6. Поняття репрезентативності.
7. Поняття надійності.
8. Поняття валідності.
9. Види вибірок.
10. Спостереження як метод збору соціологічної інформації.
11. Види спостережень.
12. Аналіз документів як метод збору соціологічної інформації.
13. Види аналізу документів.
14. Контент-аналіз як формалізований метод аналізу документів.
15. Опитування як метод збору соціологічної інформації.
16. Види опитувань.
17. Специфіка соціометричного дослідження.
18. Біографічний метод в соціології.
19. Вимірювання в соціологічних дослідженнях. Типи шкал.
20. Кількісні та якісні методи аналізу соціологічних даних.

VIII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: Завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, самостійних занять і охоплює декілька тем, або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ та система їх оцінювання:

- Конспект першоджерела на відповідну тему з курсу «Соціологія» (рекомендованого викладачем) (15 балів);
- Повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (10 балів);
- Наукове дослідження у вигляді реферату (25 балів).

Орієнтовна структура ІНДЗ-Науково-дослідницької роботи у вигляді реферату:

- Титульний аркуш
- Зміст роботи із зазначенням сторінок;
- Вступ;
- Основна частина (розбита на розділи та підрозділи);
- Висновки;
- Додатки;
- Список використаних джерел та літератури

Зразок оформлення титульного аркуша індивідуального навчально-дослідного завдання:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Київський університет ім. Б. Д. Грінченка
Кафедра філософії

Індивідуальне навчально-дослідне завдання
із курсу "**Соціологія**"
на тему:
«Розиток соціологічної думки в Україні. М. Драгоманов, В. Антонович,
М. Грушевський»

Виконав(ла) студент(ка) _____ курсу

(прізвище, ініціали)

Перевірив: _____
(вчений ступень, посада викладача)

Київ - 2013

Критерії оцінювання ІНДЗ:

№ зп	Опис критерію	Максимальна кількість балів
1	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження.	5
2	Складання плану реферату.	5
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел, виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	5
4	Дотримання правил реферування наукових публікацій	5
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження.	5
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титольний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел та літератури).	5
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	14-15	відмінно
Достатній	11-13	добре
Середній	8-10	задовільно
Низький	0-7	незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Соціологія».

Орієнтовна тематика ІНДЗ з навчальної дисципліни «Соціологія»:

1. Соціологізм Е.Дюркгейма.
2. Теорія соціальної дії М.Вебера.
3. Аналіз капіталізму в соціологічному вченні М.Вебера.
4. Аналіз капіталізму в соціальній теорії К.Маркса.
5. Проблема соціального конструювання реальності в феноменологічній соціології П. Бергера та Т. Лукмана.
6. Постструктуралізм в соціальній теорії.
7. Головні принципи постмодерністської соціальної теорії.
8. Напрямки феміністичної соціології.
9. Неомарксистські соціологічні концепції.
10. Взаємозв'язок процесу інституалізації та соціалізації.
11. Соціальна група як об'єкт соціологічного дослідження.
12. Роль соціального інституту освіти в суспільстві.
13. Вплив стилю виховання на процес соціалізації.
14. Головні принципи та суперечності процесу соціалізації.
15. Структура ціннісних орієнтацій української студентської молоді.
16. Бюрократія як соціальне явище.
17. Аналіз документів як метод збору соціологічної інформації.
18. Особливості фокус-групового опитування в прикладній соціології.
19. Експеримент як метод соціологічного дослідження.
20. Проблема співвідношення емпіричного та теоретичного в соціологічному знанні.
21. Розвиток соціологічної думки в Україні.
22. Школа німецької геополітики Карла Галусхофера.
23. Географічна школа Тамаса Бокля.
24. Органічна школа Альберта Шеффле.
25. Соціал-дарвіністська школа Людвіга Гумпловича.

**ІХ. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО
КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ**

***Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного)
контролю для студентів денної форми навчання:***

№	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одну одиницю	Кількість одиниць	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	1	8	8
2.	Відвідування семінарських занять	1	6	6

3.	Відповідь на семінарському занятті	10	6	60
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	6	30
5.	ІНДЗ	30	1	30
6.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				184
Коефіцієнт перерахунку				184:100=18,4

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	“незадовільно” (з обов’язковим повторним курсом)	F
35 – 59	“незадовільно” (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	“задовільно”	ED
75 – 89	“добре”	CB
90 – 100	“відмінно”	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, подано у табл.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
“відмінно”	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
“добре”	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
“задовільно”	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
“незадовільно”	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка “незадовільно” ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- 1. Методи усного контролю,**
 Індивідуальне опитування,
 Фронтальне опитування,
 Співбесіда,
 Екзамен.

2. Методи письмового

контролю:

Модульна контрольна робота,
Реферат,
Конспект першоджерела,
Повідомлення з теми, рекомендованої викладачем.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- Опорні конспекти лекцій,
- Навчальні посібники,
- Робоча навчальна програма,
- Питання до модульних контрольних робіт та питання до екзамену.

XI. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Соціальні та гносеологічні передумови виникнення соціології.
2. Місце соціології серед інших наук.
3. Визначення соціології, її об'єкт і предмет.
4. Функції соціології.
5. Структура соціологічного знання.
6. Соціальні та гносеологічні передумови соціології.
7. Етапи становлення соціологічної думки.
8. Соціологічна думка в Давній Греції (Платон, Аристотель, Сократ, Демокрит).
9. Соціальний утопізм епохи Відродження (Т.Мор, Т.Кампанела).
10. Теорія суспільного договору в Новий час (Т.Гоббс, Г.Гроцій, Ж.Ж.Руссо, Д. Дідро).
11. Філософія історії як підґрунтя для становлення соціологічної думки.
12. Соціальна фізіологія А. Р. Сен-Сімона.
13. Проект науки про суспільство О. Конта.
14. Соціологічні погляди Г. Спенсера.
15. Класова теорія і соціально-екопомічні формації К.Маркса.
16. "Соціологізм" Е.Дюркгейма.
17. "Розуміюча" соціологія М. Вебера.
18. Соціологічна концепція П.Сорокіна.
19. Структурно - функціоналістський напрямок в соціології.
20. Символічний інтеракціонізм.
21. Соціологічні ідеї "Франкфуртської школи".
22. Теорії соціального конфлікту.
23. Феноменологічна соціологія та етнометодологія.
24. Постмодерністська соціологічна теорія.
25. Соціологічна концепція М.Грушевського.
26. Соціальна структура та її елементи.
27. Соціальні групи та їх типи.

28. Класовий підхід до вивчення суспільства.
29. Стратифікаційний підхід до вивчення суспільства.
30. Поняття соціальної мобільності.
31. Поняття соціального інституту.
32. Види соціальних інститутів.
33. Функції соціальних інститутів.
34. Процес соціалізації.
35. Співвідношення понять "індивід", "особистість", "індивідуальність".
36. Поняття соціальної ролі та статусу.
37. Соціальна організація та її структура.
38. Співвідношення формальної та неформальної організації.
39. Програма соціологічних досліджень.
40. Поняття гіпотези. Типи гіпотез.
41. Поняття інтерпретації та операціоналізації.
42. Види соціологічних досліджень.
43. Вибірка в соціологічних дослідженнях.
44. Поняття репрезентативності.
45. Поняття надійності.
46. Поняття валідності.
47. Види вибірок.
48. Спостереження як метод збору соціологічної інформації.
49. Види спостережень.
50. Аналіз документів як метод збору соціологічної інформації.
51. Види аналізу документів.
52. Контент-аналіз як формалізований метод аналізу документів.
53. Опитування як метод збору соціологічної інформації.
54. Види опитувань.
55. Специфіка соціометричного дослідження.
56. Біографічний метод в соціології.
57. Вимірювання в соціологічних дослідженнях. Типи шкал.
58. Кількісні та якісні методи аналізу соціологічних даних.
59. Соціологічна думка у поглядах Р. Мертона, М. Вебера, Ю. Габермаса.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Американская социология. Перспективы, проблемы, методы. - М., 1972
2. Аристотель. Метафізика // Соч.: в 4т. М., 1976. Т.1. С. 65-448.
3. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки. - К., 2004.

4. Батыгин Г.С. Лекции по методологии социологических исследований. - М., 1995.
5. Батыгин Г.С. Обоснование научного вывода в прикладной социологии. - М., 1986.
6. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. - М., 1995.
7. Бергер П. Приглашение в социологию: Гуманистическая перспектива. - М.,
8. Бурдые П. Начала. - М., 1994.
9. Вебер М. Избранные произведения. МЛ 990
10. Вольтер. Философские трактаты и диалоги. М. 2005 г.
11. Гавриленко І.М. Соціологія: в 2 ч. - К., 2000.
12. Гегель. Философия истории. Спб, 1993.
13. Гіденс Е. Соціологія. - К., 200.0.
14. Гоулднер А.У. Наступающий кризис западной социологии. - СПб, 2003.
15. Девятко И.Ф. Методы социологического исследования. - Екатеринбург: Изд - во Уральского университета, 1998.
16. Девятко И.Ф. Модели объяснения и логика социологического исследования. -М., 1996.
17. Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение. - М., 1995.
18. Захарченко М.В. Погорілий О.І. Історія соціології. Від античності до початку ХХ ст. - К., 1993
19. Здравомыслов А.Г. Методология и процедура социологических исследований. - М., 1969.
20. Здравомыслов А.Г. Потребности. Интересы. Ценности. - М., 1986
21. История буржуазной социологии первой половины ХХ века. - М., 1979.
22. История буржуазной социологии XIX - начала ХХ века. - М., 1979.
23. История теоретической социологии. // 15 4 гт. - М., 2002.
24. Как провести социологическое исследование / Под ред. М.К. Горшкова. - М., 1990.
25. Капитонов Э.А. Социология ХХ века: история и технология. - Р-н-Д., 1995.
26. Козер Л.А. Мастера социологической мысли. Идеи в историческом и социальном контексте. - М., 2006.
27. Кон И.С. В поисках себя: личность и ее самосознание. - М., 1984
28. Кон И.С. Открытие "Я". - М., 1978
29. Кон И.С. Социология личности. - М., 1967
30. Курбатов В.И. Современная западная социология. Аналитический обзор концепций. - Р-н-Д., 2001.
31. Курс історії теоретичної соціології. /Ручка О.О., Танчер В.В. - К., 1998.
32. Лекции по методике конкретных социальных исследований / Под ред. Г.М. Андреевой. - М., 1972.
33. Макеев С.А., Оксамитная С.Н., Швачко Н.В. Социальные идентификации и идентичности. - К., 1996.

34. Маркович Д. Ж. Общая социология: Учебник для вузов. - М., 1998.
35. Мор Томас. Утопия. М., 1978
36. Начала практической социологии. - М., СПб., 2001.
37. Немировский В.Г. Социология личности. - Красноярск, 1989
38. Основы социологии. /В.Харчева. - М., 2000.
39. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. Курс лекцій. - К., 1996.
40. Парсонс Т. О структуре социального действия. - М.: 2000.
41. Парсонс Г. Система современных обществ. - М.: 1997.
42. Погорілій О.І. Соціологічна думка ХХ століття. Посібник. - К., 1996.
43. Попова И.М. Социология. Введение в специальность. - К., 1998.
44. Попова І. М. Соціологія: Пропедевтичний курс. - К., 1996.
45. Практикум по прикладной социологии. - М., 1987.
46. Проблема человека в западной социологии. /Сб. переводов. - М., 1988
47. Рабочая книга социолога. - М., 1983.
48. Радугин А.А. Социология. Курс лекций. - М., 1995.
49. Ритцер Дж. Современные социологические теории. - СПб., 2002.
50. Руссо Жан-Жак. Об общественном договоре, или Принципы политического права, //в кн. Жан-Жак Руссо. Трактаты М. 1969. С. 151-303.
51. Руссо Жан-Жак. Рассуждение о происхождении и основаниях неравенства между людьми, //в кн. Жан- Руссо. Трактаты М. 1969. С. 31-109
52. Смелзер Н. Социология. - М., 1994.
53. Современная западная социология. Словарь. - М., 1990
54. Соколов В.М. Социология нравственного развития личности. - М., 1986

Додаткова література:

55. Сорокин П. Человек, цивилизация, общество. - М., 1992
56. Социальная идентификация личности. - М., 1994
57. Социологическая теория сегодня. - К., 1994.
58. Социологический справочник. - К., 1991
59. Социология. /Добренькой М.Н., Кравченко А.И. - М., 2000.
60. Социология. Основы общей теории. / Г.В.Осипов. - М., 1998.
61. Соціологічна думка України. Навчальний посібник. /Захарченко М.В. - К., 1996.
62. Соціологія. / В.Андрущенко. - К.-Х., 1998.
63. Соціологія. / С.О.Макеєв. - К., 2005.
64. Соціологія. Підручник. /В.Г. Городяненко. - К., 2002.
65. Тарасенко В.И. Социальные -потребности личности: формирование, удовлетворение, развитие. - К., 1982
66. Теоретическая социология: Антология: в 2 ч. - М., 2002.
67. Тернер Дж. Структура социологической теории. - М., 2005.
68. Толстова Ю.Н. Измерение в социологии. - М., 1998.
69. Фролов С.С. Основы социологии: Учебное пособие. - М., 1997.

70. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие. - СПб., 2001.
71. Хмелько В.Е. Номинальная шкала личностных качеств (опыт построения базового тезауруса). //Соц. исследования. № 2,1982
72. Хоманс Дж. Возвращение к человеку. //В кн. Американская социологическая мысль. - М., 1994
73. Человек и общество. Хрестоматия/Под. Ред.С.А.Макеева. - К., 1999.
74. Чурилов Н.Н. Планирование выборки в социологическом исследовании. - М., 1980.
75. Шереги Ф.Э. Совершенствование проекта выборки. - М., 1976.
76. Штомпка П. Социология социальных изменений. - М., 1996.
77. Щепанский Я. Элементарные понятия социологии. - М., 1969.
86. Энциклопедический социологический словарь. Общ. ред. акад. РАН Осипова Г.В.-М.: 1995
87. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. - М., 1998.
88. Розанов В. В. Место христианства в истории // Религия и культура. – М., 1990.
89. Лой А. М. Проблема свідомості: історичність досвіду // Філософська і соціальна думка. – 1992.- №7